

Změny nejen exekučních srážek ze mzdy pro rok 2022 - část 1.: Valorizace nezabavitelných částek (nezabavitelného minima)

Zdroj: shutterstock.com

I pro rok 2022 se mění parametry exekučních srážek ze mzdy. V důsledku valorizace příslušného normativu nákladů na bydlení od 1. 1. 2022 se zvyšují nezabavitelné (exekučně nepostižitelné) částky (a také další veličiny potřebné pro výpočet srážek ze mzdy a obdobných příjmů). Výše příslušného normativu se mění každoročně, takže na od něj odvozenou změnu parametrů srážek ze mzdy si už veřejnost nejen odborná, ale zřejmě i laická, zvykla.

Navíc je nutno při výpočtech toho, co případně oprávněným věřitelům a co zůstane naopak povinnému dlužníkovi v rámci jeho nezabavitelného minima, nově zohledňovat paušálně stanovenou náhradu nákladů pro plátce mzdy (zaměstnavatele). Jde o marginální částku, ale její srážení mechanismus exekuce na mzdu nebo plat či obdobný příjem pochopitelně ovlivní.

Parametry (limity) nejen exekučních srážek ze mzdy pro daný kalendářní rok odvisí od pravidelně pro každý kalendářní rok s účinností od 1. ledna nově (pro účely státní sociální podpory) vyhlášeného normativu nákladů na bydlení pro jednu osobu v nájemním bytě v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel a od výše životního minima jednotlivce, které je valorizováno nepravidelně resp. méně často. V závislosti na uvedených hodnotách se určí výše nezabavitelných částek, které musejí vždy zůstat povinnému dlužníkovi, výše jednotlivých třetin čisté mzdy po odečtení nepostižitelných částek určujících, kolik lze srazit pro přednostní a kolik pro nepřednostní pohledávky (dluhy) nebo kolik naopak musí zůstat povinnému dlužníkovi, jakož i výše částky, nad kterou se sráží povinnému dlužníkovi bez omezení. *(Právě součet nezabavitelných částek čili celková - základní nezabavitelná částka a nejméně jedna třetina, popř. i dvě třetiny zbytku čisté mzdy (do určitého limitu), který zbývá po odečtení nezabavitelných částek, je nezabavitelným minimem, které vždy musí zůstat dlužníkovi.)*

Nezabavitelné částky

Nezabavitelnou (exekucí nepostižitelnou) částku na (osobu samotného) povinného (dlužníka) - zaměstnance *(popř. osobu pobírající určité peněžité částky - např. stanovené sociální dávky, s nimiž se při exekuci zachází jako se mzdou)* stanovíme jako 3/4 součtu částky životního minima jednotlivce, tedy částky 3860 Kč^[1] (která se pro rok 2022 nemění) a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu v nájemním bytě v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel, a to bez ohledu na to, v jaké obci skutečně povinný (dlužník) žije (a i když nebydlí v nájemním bytě), která je pro rok 2022 stanovena (nařízením vlády č. [507/2021](#) Sb.: v ust. § 2 písm. a) na **6815 Kč** (dosud pro rok 2021 to bylo **6637 Kč**) - čili jako 3/4 z částky 10 675 Kč (3860 Kč + 6815 Kč), dříve pak 3/4 z částky 10 497 Kč. Nezabavitelná částka na povinného tak činí od 1. 1. 2022 **8006,25 Kč** (dosud to bylo **7872,75 Kč**).

Nezabavitelnou částku na vyživovanou osobu stanovíme jako 1/3 nezabavitelné částky na povinného, bude tedy činit **2668,75 Kč** (dosud do bylo **2624,25 Kč**).

Na koho lze uplatnit částku na vyživovanou osobu

Na manžela povinného se započítává jedna třetina nezabavitelné částky, i když má samostatný příjem. K zápočtu částky na manžela (manželku) není podmínkou, aby žili ve společné domácnosti s povinným. Na dítě, jež manželé společně vyživují, se započítává jedna třetina nezabavitelné částky každému manželovi zvlášť, jsou-li srážky prováděny ze mzdy obou manželů.

Jedna třetina nezabavitelné částky se nezapočítává na žádného z těch, v jejichž prospěch byl nařízen výkon rozhodnutí (exekuce) pro pohledávky výživného, jestliže výkon rozhodnutí dosud trvá. Příslušná nezabavitelná částka se tak nezapočítává na osobu, v jejíž prospěch byla nařízena exekuce pro pohledávky výživného, jestliže výkon rozhodnutí dosud trvá; je-li však výživné sráženo na základě dohody o srážkách ze mzdy, je třeba příslušnou nezabavitelnou částku na tuto vyživovanou osobu započítat.

Dlužník se musí starat o zachování svého nezabavitelného minima

Aby mohl plátce mzdy (zaměstnavatel) zohlednit při srážkách ze mzdy nebo jiných opatřeních, týkajících se zaměstnancovy mzdy, osoby vyživované povinným, musí povinný plátcí doložit, že výživné poskytuje a komu. Sám plátce mzdy není povinen vyživované osoby vyhledávat. Vyživovací povinnost k dítěti se prokazuje rodným listem, u zletilého dítěte je třeba doložit i potvrzení o studiu, případně rozsudek o stanovení vyživovací povinnosti. Existence manželství se prokazuje předložením oddacího listu a čestným prohlášením o tom, že manželství trvá. Obdobně u registrovaného partnerství se plátcí předkládá doklad o partnerství vydaný příslušným matričním úřadem. Povinný může mít stanovenou vyživovací povinnost též k rozvedenému manželu, tu prokazuje rozsudkem o stanovení výživného (stejně jako u skončení registrovaného partnerství). Má-li plátce pochybnosti o tom, co všechno zohlednit, může se obrátit na soud s žádostí o určení výše částky, která má být v příslušném výplatním období povinnému sražena.

Součet nezabavitelné částky na povinného a nezabavitelných částek na vyživované osoby

Nezabavitelnou základní (celkovou) částku (určitého povinného) stanovíme jako součet nezabavitelné částky na povinného a všech nezabavitelných částek na vyživované osoby.

Jak počítat a zaokrouhlovat

Nezaokrouhlují se jednotlivé složky celkové nezabavitelné částky (t.j. nezabavitelné částky na povinného a nezabavitelné částky na vyživované osoby), ale **až jejich součet u jednotlivého povinného zaměstnance, tedy (až celková základní) nezabavitelná částka, a to na celé koruny nahoru**. Průběžné - případně v průběhu výpočtu resp. stanovení (základní) nezabavitelné částky potřebné - zaokrouhlování na dvě desetinná místa je třeba provádět podle obecných matematických pravidel, nikoliv podle zmíněného pravidla.

Od jaké částky bez omezení

Částka, nad kterou se zbytek čisté mzdy srazí bez omezení, a to ve výši dvojnásobku součtu částky životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu, tedy ve výši dvojnásobku součtu částek 3860 Kč a 6815 Kč, bude činit pro rok 2022 **21 350 Kč** (dosud to bylo **20 994 Kč**).

	2018	2019	2019	2020	2020	2020	2021	2022
	od srážek ze mzdy za měsíc leden do srážek za měsíc prosinec	od srážek ze mzdy za měsíc leden do srážek za měsíc květen včetně	od srážek ze mzdy za měsíc červen do srážek za měsíc prosinec	od srážek ze mzdy za měsíc leden do srážek ze mzdy za měsíc březen včetně	od srážek ze mzdy za měsíc duben do srážek ze mzdy za měsíc červen včetně	od srážek ze mzdy za měsíc červenec do srážek ze mzdy za měsíc prosinec	od srážek ze mzdy za měsíc leden do srážek za měsíc prosinec	od srážek ze mzdy za měsíc leden do srážek za měsíc prosinec
Nezabavitelná částka na povinného v Kč	6225,33	6428,67	6428,67	6608	6908	7771,50	7872,75	8006,25
Nezabavitelná částka na vyživovanou osobu v Kč (1/3 nezabavitelné částky na povinného)	1556,33	1607,17	1607,17	1652	1727	2590,50	2624,25	2668,75
Částka, nad kterou se srazí zbytek čisté mzdy bez omezení (tzv. 100%ní částka výpočtové základny) v Kč	9338	9643	19 286	19 824	20 724	20 724	20 994	21 350
Vypočtená maximální výše 1/3 zbytku čisté mzdy v Kč	3112	3214	6428	6608	6908	6908	6998	7116

Nezabavitelná částka na povinného dlužníka se meziročně (pro rok 2022 oproti roku 2021) zvýšila o 133,50 Kč a nezabavitelná částka na vyživovanou osobu (manželku, manžela, nezaopatřené dítě) o 44,50 Kč.

Připomenutí postupu při srážkách čili výpočtového vzorce srážek ze mzdy

Nyní rámcově připomeňme výpočtový vzorec srážek ze mzdy (v jehož rámci je třeba po odečtení nezabavitelných částek rozdělit přebývající částku čisté mzdy až do částky, nad kterou se srazí bez omezení, na třetiny), jakož i celkový (další) postup při realizaci srážek ze mzdy.

Srážky se provádějí z čisté mzdy, která se vypočte tak, že se od hrubé mzdy odečte záloha na daň z příjmů fyzických osob srážená z příjmů ze závislé činnosti a pojistné odvody. Z takto vypočtené čisté mzdy zaměstnance (povinného) **se odečte (základní) nezabavitelná částka, která je součtem nezabavitelné částky na samotného povinného (dlužníka) a nezabavitelných částek na jím vyživované osoby.**

I tomu největšímu dlužníkovi, na kterého je uvalena i několikerá exekuce srážkami ze mzdy, musí vždy zůstat (a tedy oprávněným věřitelům nikdy nepřipadá) alespoň toto nezabavitelné minimum ve výši součtu nezabavitelných částek (základní nezabavitelná částka) a, pokud ještě něco po odečtení nezabavitelných částek z čisté mzdy zůstalo, tak také další částky, jak jsou dále uvedeny (a to jedna nebo dvě třetiny onoho zbytku čisté mzdy převyšujícího základní - celkovou - nezabavitelnou částku).

Po třetinách

Pokud zbylá čistá mzda (tzv. výpočtová základna) - po odečtení základní (celkové) nezabavitelné částky - je rovna nebo nižší 21 350 Kč, zaokrouhlí se směrem dolů na částku dělitelnou třemi a vyjádřenou v celých korunách. (Maximální výše jedné třetiny z 21 350 Kč je 7116 Kč. (Dosud činila maximální výše jedné třetiny zbytku čisté mzdy 6998 Kč z 20 994 Kč). Případný zbytek 1 nebo 2 Kč odečtený od zbytku čisté mzdy při jeho zaokrouhlování směrem dolů na částku dělitelnou třemi) náleží povinnému.)

Zbytek čisté mzdy po odečtení nezabavitelných částek až do částky, nad kterou se sráží bez omezení (21 350 Kč), se rozdělí na tři třetiny. **Částka přesahující hranici 21 350 Kč se sráží bez omezení.**

1. třetina (zbytku čisté mzdy po odečtení nezabavitelných částek) **je určena pro vydobytí nepřednostních pohledávek oprávněných osob (a přednostních pohledávek, pokud k jejich úhradě nepostačuje 2. třetina).** **2. třetina** (zbytku čisté mzdy) **slouží pouze k vydobytí přednostních pohledávek, a pokud takové nejsou, vyplatí se povinnému.** **3. třetina** (zbytku čisté mzdy) **se vždy vyplatí povinnému.**

Pokud 2. třetina nestačí k uspokojení přednostních pohledávek, převádí se část přednostních pohledávek do třetiny 1. Částka zbytku čisté mzdy přesahující částku, nad kterou se sráží bez omezení, tedy plně zabavitelná část zbytku čisté mzdy se připočte ke 2. třetině zbytku čisté mzdy v rozsahu, který je potřebný k uspokojení přednostních pohledávek; zbývající část se připočte k 1. třetině.

Součet vypočtené (1.) třetiny, případně dvou třetin (1. a 2.), a částky přesahující částku, nad kterou se sráží bez omezení, je tedy postižitelnou výší příjmu. Nepostižitelnou výší příjmu je tedy součet vypočtené (3.) třetiny, případně dvou třetin (2. a 3.), a (základní) nezabavitelné částky (a případný zbytek 1 nebo 2 Kč odečtený od zbytku čisté mzdy při jeho zaokrouhlování směrem dolů na částku dělitelnou třemi).

Přednostní pohledávky a ostatní - nepřednostní pohledávky

Přednostními pohledávkami jsou:

Přednostními pohledávkami jsou

- a) pohledávky výživného;
- b) pohledávky náhrady újmy způsobené poškozenému ublížením na zdraví;
- c) pohledávky náhrady újmy, způsobené úmyslnými trestnými činy;
- d) pohledávky daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění,
- e) pohledávky náhrady přeplatků na dávkách nemocenského pojištění, důchodového pojištění a úrazového pojištění,

f) pohledávky pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pohledávky pojistného na veřejné zdravotní pojištění,

g) pohledávky náhrady přeplatků na podpoře v nezaměstnanosti a podpoře při rekvalifikaci,

h) pohledávky náhrady přeplatků na dávkách státní sociální podpory,

i) pohledávky regresní náhrady podle zákona o nemocenském pojištění,

j) pohledávky náhrady mzdy, platu nebo odměny a sníženého platu nebo snížené odměny, poskytované v období prvních 14 kalendářních dnů a od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2013 v období prvních 21 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény,

k) pohledávky za náhradní výživné.

Ostatní pohledávky jsou nepřednostní. *Jedná se např. o nezaplacené vyúčtování služeb a dodávek spojených s užíváním bytu nebo nemovitosti jako elektřina, voda, plyn. Spadají sem i tak časté nezaplacené pokuty (přirážky k jízdě) za jízdu načerno (bez platné jízdenky) ve veřejné dopravě. Nepřednostními pohledávkami jsou i dluhy povinného dlužníka z půjček, úvěrů, přečerpaných kreditů apod.*

Postavení přednostní pohledávky má nově (od 1. 1. 2022) i paušální náhrada nákladů pro plátce mzdy. (Nově zavedenému institutu paušální náhrady nákladů pro plátce mzdy se budeme příště věnovat podrobněji v dalším pokračování.) Paušálně stanovená náhrada nákladů plátce mzdy se uspokojuje před všemi ostatními pohledávkami z první třetiny (ust. § 279 odst. 1 občanského soudního řádu). Pohledávka paušálně stanovené náhrady nákladů plátce mzdy je tak prioritní a má přednost před ostatními pohledávkami, avšak jen při srážkách z 1. třetiny zbytku čisté mzdy, ale ne při srážkách z 2. třetiny zbytku čisté mzdy. Může ovšem získat přednostní postavení dokonce i vůči výživnému, které nebylo uspojeno z 2. třetiny, a jeho pohledávka se převádí k uspokojení do 1. třetiny (zbytku čisté mzdy).[\[2\]](#)

Závěr: Od kdy nové limity srážek ze mzdy

Plátce mzdy (zaměstnavatel) uplatní nově vypočtené nezabavitelné částky (a další uvedené nové parametry srážek ze mzdy) poprvé za výplatní období, do něhož připadne den, od něhož se tyto částky mění. Nové nezabavitelné částky ovlivňují (až) mzdu za měsíc leden 2022, zúčtovanou a vyplácenou v únoru 2022, zatímco mzda za měsíc prosinec 2021 vyplácená v lednu 2022 bude (ještě) zúčtována podle dosavadních nezabavitelných částek.

Richard W. Fetter,

právník specializující se na pracovně-právní a související občansko-právní legislativu